

OPTIMÁLNÍ NASTAVENÍ OBCHODNÍCH PODMÍNEK PŘI NÁKUPU ENERGIÍ

Ing. Jaroslav Rybák
Bc. Vladimír Bouzek

EnEng s.r.o.
info@eneng.cz
www.eneng.cz

Osnova přednášky:

- 1. Stručný výčet legislativy**
- 2. Cena elektřiny a zemního plynu a co se vlastně musí soutěžit**
- 3. Formy výběrového řízení na dodavatele elektřiny a zemního plynu ve smyslu Zákona č. 134/2016 Sb. (dále jen ZVZ)**
- 4. Metody výběrového řízení na dodavatele elektřiny a zemního plynu**
- 5. Způsoby určení ceny silové elektrické energie a zemního plynu**
- 6. Smlouvy a obchodní podmínky dodávky energií**
- 7. Převody dodávek energií a změny v odběrných místech**
- 8. Lokální distribuční soustavy jako specifický způsob řešení provozu energetiky**

1. Stručný výčet legislativy

Občanské právo, zejména:

- Zákon 89/2012 Sb. - Občanský zákoník

Energetická legislativa, zejména

- Zákon 458/2000 Sb. – Energetický zákon
- Vyhl.č.16_2016 – O připojování
- Vyhl.č. 70_2016 - O náležitostech vyúčtování
- Vyhl.č. 408_2015 - O pravidlech Trhu s El.+přílohy
- Vyhl.č. 349_2015 - O pravidlech trhu s plynem

Správní právo, zejména:

- Zákon 137/2006 Sb. - Zákon o zadávání veřejných zakázek

2. Cena elektřiny a zemního plynu a co se vlastně musí soutěžit

Elektřina a zemní plyn jsou dodávány spotřebitelům na základě licencí vydávaných Energetickým regulačním úřadem (dále jen ERÚ). Licence jsou vydávány jednak pro výrobu, dále pro distribuci (rozvod) a pro obchod. Pro naši potřebu stanovení cen elektřiny a plynu jsou podstatné licence na distribuci a na obchod.

Distributorem elektřiny je společnost vlastnící licenci na její distribuci a v ČR jsou 3 dominantní distributoři, kteří vlastní rozvodné sítě a zajišťují připojení zákazníka k těmto sítím a zajišťují dopravu elektřiny do odběrných míst zákazníků. Jsou to:

- ČEZ Distribuce, a.s.
- PRedistribuce, a.s.
- E.ON Distribuce a.s.

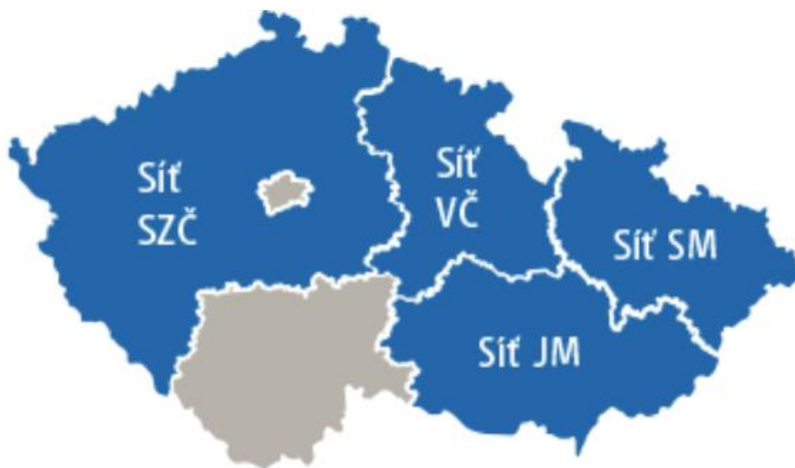
Mapa územního působení distributorů elektřiny:

Distributorem zemního plynu je společnost vlastnící licenci na její distribuci a v ČR jsou 3 dominantní distributoři, kteří vlastní rozvodné sítě a zajišťují připojení zákazníka k těmto sítím a zajišťují dopravu elektřiny do odběrných míst zákazníků. Jsou to:

- GasNet, s.r.o., (ze skupiny innogy)
- Pražská plynárenská distribuce, a.s.
- E.ON Distribuce a.s.

Mapa územního působení distributorů zemního plynu:

Mimo tyto dominantní distributory se můžete setkat i s tzv. **lokálními distribučními soustavami "LDS"**, kde může licenci vlastnit jiná než výše uvedená společnost, Jedná se zpravidla o průmyslové areály, kancelářské objekty apod. Licence na distribuci je vždy vázána na nějaká katastrální území.

Distributor nedodává elektřinu a plyn, pouze technicky zprostředkuje její dodání licencovaným obchodníkům a zákazníkům. Náklady spojené s distribucí elektřiny a plynu se skládají z celé řady položek, které jsou rozdílné pro hladinu nízkého napětí (tzv. "maloodběr") a hladinu VN (tzv. "velkoodběr") a u plynu v závislosti na charakteru odběrného místa. Všechny tyto cenové položky jsou zobrazeny ve fakturách za energie a jsou všechny věcně regulovanou cenou, kterou stanovuje ERÚ pro každý rok svým cenovým rozhodnutím. Některé z těchto položek jsou rozdílné pro jednotlivé oblasti dominantních distributorů. Již z tohoto vyplývá, že v žádném případě nemůžeme soutěžit cenu těchto distribučních poplatků.

Distributor vlastní elektroměry a plynoměry a zpracovává veškeré podklady pro vyúčtování elektřiny a plynu obchodníkem a to prostřednictvím instituce "Operátora trhu" (OTE).

Obchodníkem s elektřinou nebo zemním plynem je společnost vlastnící licenci na obchodování. Obchodníkem se může stát kdokoli, kdo splní podmínky Energ. zákona a prováděcích vyhlášek a uhradí stanovený správní poplatek (100 tis. Kč). Licence na obchod platí pro celé území ČR.

Obchodník nakupuje energie jednak přímo od výrobců (elektráren), nebo na burzách, nebo od jiných obchodníků a to jak v ČR, tak i v zahraničí. Prodává ji svým zákazníkům za ceny, které nejsou regulovány a podléhají pouze tržnímu prostředí. Této obchodované elektřině se říká "silová elektřina". Právě tyto ceny pro konečného zákazníka jsou předmětem výběrových řízení podle ZVZ. Součástí ceny "silové elektřiny" je i daň z elektřiny, která je stanovena zákonem a nemůže se tedy obchodovat. Daň z elektřiny spravuje Celní úřad a vyřizuje i výjimky v souladu s legislativou.

Obdobně jako výše uvedená pravidla pro elektřinu, platí i pravidla pro obchod se zemním plynem.

- **Struktura cen silové elektřiny** je, nebo může být, poměrně složitá a závisí v první řadě na hladině napětí, na které je dodávána (vysoké nebo nízké napětí) ale je hodně specifická u speciálních tarifů, jako je veřejné osvětlení, přímotopné vytápění a tepelná čerpadla.
- **Struktura cen plynu** je oproti elektřině naprosto jednoduchá.

O strukturách cen - viz dále.

3. Formy výběrového řízení na dodavatele elektřiny a zemního plynu

Nejčastější formy výběrových řízení na energie ve smyslu Zákona o ZVZ:

- Nákup formou otevřeného řízení s použitím elektronické aukce.
- Nákup formou jednacního řízení bez uveřejnění (JŘBU) na komoditních burzách.

Následující tabulka představuje porovnání výhod a nevýhod obou způsobů zadávání veřejné zakázky s ohledem na hlavní prvky zadávacího řízení. Vzhledem k tomu, že většina zkoumaných prvků, které představují výhodu jednoho postupu, představuje nevýhodu druhého postupu a naopak, jsou výhody a nevýhody řazeny zrcadlově (je-li to možné).

Otevřené řízení (+ elektronická aukce)	Jednací řízení bez uveřejnění - komoditní burza
<p style="text-align: center;">VÝHODY</p>	<p style="text-align: center;">NEVÝHODY</p>
<p>Možnost soutěžit i jiné parametry než cenu za jednotku el. energie nebo plynu a možnost dosažení lepší ekonomické výhodnosti.</p>	<p>Soutěž pouze o cenu. Stanovení kritérií pro tyto obchodníky ze strany zadavatele je problematické.</p>
<p>Zcela určitě širší trh o celou řadu obchodníků, kteří neobchodují přes komoditní burzy.</p>	<p>Teoreticky omezenější trh – výběr pouze z dodavatelů, kteří na komoditní burze.</p>
<p style="text-align: center;">NEVÝHODY</p>	<p style="text-align: center;">VÝHODY</p>
<p>Proces zadání je delší (v řádu měsíců), administrativně náročnější pro zadavatele.</p>	<p>Rychlejší proces zadání, administrativně jednodušší pro zadavatele.</p>

Shrnutí:

Za vhodnější postup, než prostřednictvím komoditní burzy, lze považovat použití otevřeného řízení s elektronickou aukcí v případě kdy zadavatel:

- nakupuje energie ve větším množství a po delší období,
- disponuje kapacitami na administraci běžného zadávacího řízení,
- má elektronický nástroj, který přitom může použít i pro jiné veřejné zakázky,
- a má potřebu zohlednit v zadávacím řízení i jiné parametry, než jen nabídkovou cenu.

Přehled komoditních burz:

- Power Exchange Central Europe "**PXE**"
- Českomoravská komoditní burza Kladno "**ČMBK**"
- Komoditní burza Praha "**KBP**"

4. Metody výběrového řízení na dodavatele elektřiny a zemního plynu

Podrobněji o cenách EE + plynu

Každý obchodník si před podáním nabídky oceňuje odběrné místo nebo jejich množinu podle těchto kritérií:

- **U Elektřiny:**
- ✓ Zda se jedná o hladinu **vysokého napětí (velkoodběr)**. V tomto případě se odběrné místo oceňuje podle hodinových diagramů spotřeby během 12 měsíců, které bude seriózní obchodník vyžadovat jako součást zadávací dokumentace. Obchodník si zde zpravidla oceňuje poměr objemů denní, noční a špičkové energie.
- ✓ Zda se jedná o hladinu **nízkého napětí (maloodběr)**. V těchto případech jsou obchodníkovým nástrojem pro ocenění tzv. typové diagramy spotřeby zpracováváné operátorem trhu, ve kterých je opět oceněn poměr objemů denní, noční a špičkové energie.

- **U zemního plynu:**
- ✓ Zda se jedná o tzv. **velkoodběr**. V tomto případě se odběrné místo oceňuje podle denních diagramů spotřeby během 12 měsíců, které bude seriózní obchodník vyžadovat jako součást zadávací dokumentace.
- ✓ Zda se jedná o tzv. **střední odběr**. V tomto případě se odběrné místo oceňuje podle charakteru odběru během roku a způsobu využití plynu. (Výroba tepla nebo TUV, technologické ohřevy apod.)
- ✓ Zda se jedná o tzv. **malo-odběr**. Zde obchodník zpravidla nevyžaduje zvláštní informace o charakteru odběru.

▪ **Struktura zadání nabídek v zadávací dokumentaci**

U elektřiny se nám z výše uvedených důvodů jeví vhodné rozdělit v zadání množiny jednotlivých odběrných míst podle jejich charakteru a napěťové hladiny takto:

- ✓ odběrná místa z hladiny **vysokého napětí (velkoodběry)** mimo trakci tramvají, trolejbusů a drah, případně lanovek, se samostatnými obchodními podmínkami dodávky.
- ✓ odběrná místa z hladiny **vysokého napětí (trakce)**, se samostatnými obchodními podmínkami dodávky.
- ✓ odběrná místa z hladiny **nízkého napětí (maloodběry)** mimo veřejné osvětlení se samostatnými obchodními podmínkami dodávky.
- ✓ odběrná místa z hladiny **nízkého napětí – veřejné osvětlení** se samostatnými obchodními podmínkami dodávky.

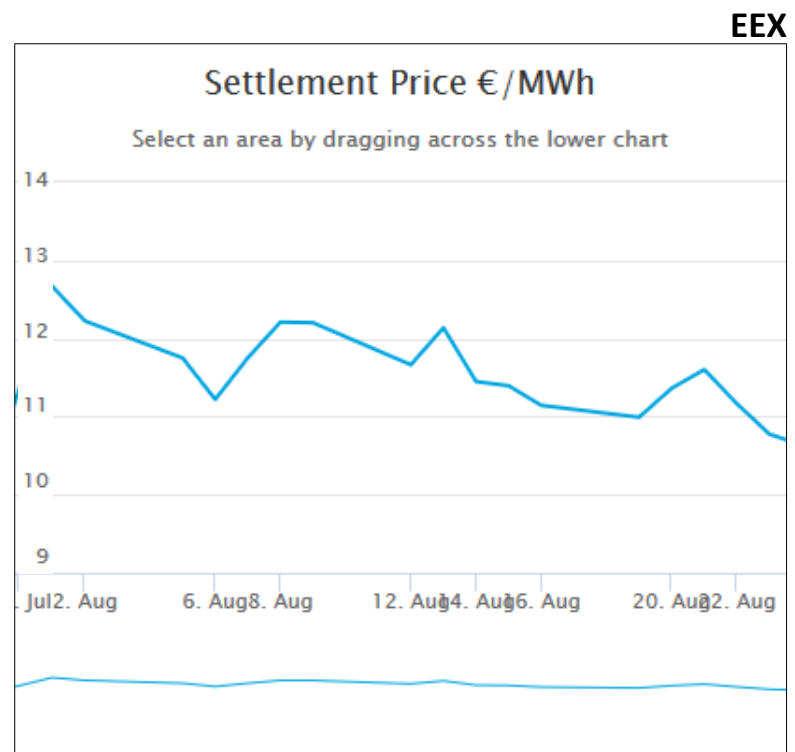
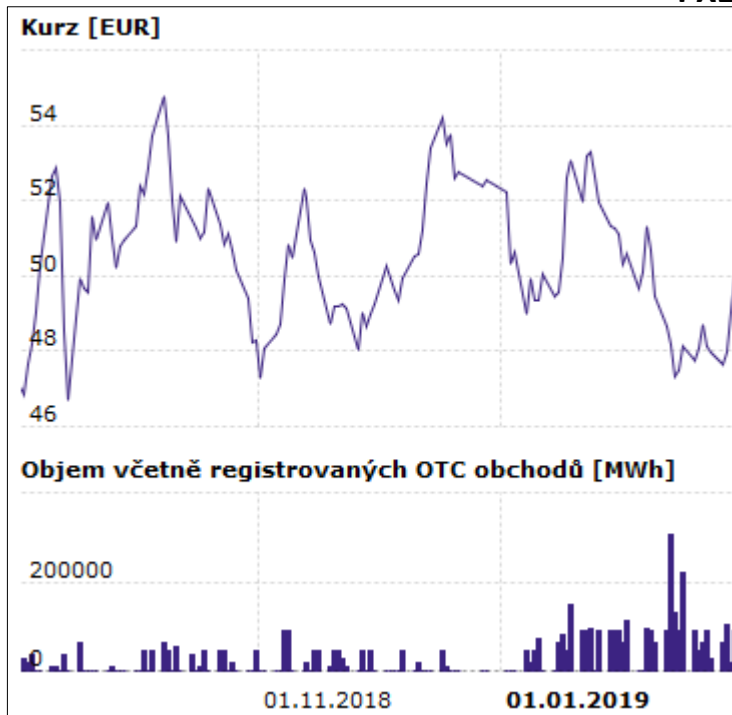
U Plynu se nám z výše uvedených důvodů jeví vhodné rozdělit v zadání množiny jednotlivých odběrných míst podle jejich charakteru a sezónosti odběru takto:

- ✓ odběrná místa **maloodběry** (zpravidla do objemu 630 MWh/rok), se samostatnými obchodními podmínkami dodávky.
- ✓ odběrná místa **střední odběr** (zpravidla od objemu 630 MWh/rok do 2 100 MWh/rok), se samostatnými obchodními podmínkami dodávky.
- ✓ odběrná místa **velko-odběr** (zpravidla od objemu 2 100 MWh/rok), jako jsou kotelny, teplárny, technologické ohřevy apod., se samostatnými obchodními podmínkami dodávky.

O obchodních podmínkách dodávky a vzorech smluv – viz dále.

5. Způsoby určení ceny silové elektrické energie a zemního plynu

Cenu elektrické energie a zemního plynu určuje obchodník na základě aktuální ceny médií obchodovaných na burze s el. energií (PXE - Praha) a zemním plynem (EEX - Lipsko)

Cena může být určena následujícím způsobem:

- ✓ **Fixní cena** – cena je fixována v okamžiku poptávky pro celé smluvní období a je definována v Kč/MWh (EUR/MWh).
- ✓ **Postupný nákup** – cena je definována na základě kalkulačního vzorce
 - ✓ $C = K + CPXE$ (sčítací vzorec) nebo $C = K * CPXE$ (násobný vzorec), kde:
 - ✓ C ... je výsledná cena (Kč/MWh, EUR/MWh)
 - ✓ K ... je vysoutěžený koeficient (Kč/MWh, EUR/MWh)
 - ✓ CPXE ... je cena média na burze (Kč/MWh, EUR/MWh)
- ✓ Odběratel ve výběrovém řízení vysoutěží koeficient (K) a následně během smluvního období fixuje ceny média. Okamžik fixace volí dle vývoje ceny na burze. Postupně fixuje celé množství svého odběru.
- ✓ Výsledná cena média je vytvořena z jednotlivých fixovaných cen během smluvního období.

Výhody / nevýhody způsobu určení ceny:

- ✓ **Fixní cena**
- ✓ Výhoda – jednoznačně definovaná cena pro celé smluvní období.
- ✓ Nevýhoda – cena je definována v okamžiku podpisu smlouvy bez možnosti dalšího ovlivnění ceny v případě poklesu ceny na burze.

- ✓ **Postupný nákup**
- ✓ Výhoda – možnost ovlivnění výsledné ceny v průběhu celého smluvního období.
- ✓ Nevýhoda – v případě dlouhodobého růstu ceny burzy stoupá i výsledná cena média v průběhu smluvního období.

6. Smlouvy a Obchodní podmínky dodávky energií

V naší praxi při administraci veřejných zakázek na energie jsme se často setkávali s tím, že Zadavatel soutěžil pouze cenu, a že předložení návrhů smluv a obchodních podmínek dodávek nechal na jednotlivých obchodnících. To měla většinou ten následek, že byl vybrán dodavatel s nejméně výhodnou cenou, ale tuto výhodu negovaly právě předložené smlouvy a obchodní podmínky.

Naším standardem, společně s naším partnerem Tender Systems je pro zadavatele vypracovat návrh smluv a obchodních podmínek tak, aby splňovaly jeho požadavky technické, účetní, časové apod. V této souvislosti vytěžíme management, energetiky, účetní apod.

Každý Závazek o účast v soutěži musí svým podpisem akceptovat tyto předložené dokumenty a tak máme jistotu, že dodávky energií budou realizovány dle potřeb zadavatele.

7. Převody dodávek energií a změny v odběrných místech

- **Kontrola stávajících smluv před zveřejněním zadávací dokumentace:**

Při kompletaci dokumentů při tvorbě zadávací dokumentace je velice důležité překontrolovat stávající smlouvy, zda jejich ukončení k termínu zahájení dodávek energií od nového dodavatele odpovídá smluvním podmínkám. Zejména je třeba prověřit dobu trvání těchto smluv a podmínky, za kterých mohou být ukončeny. Zejména:

- ✓ u smluv na dobu určitou prověřit, zda v nich není prolongační doložka.
- ✓ u smluv na dobu neurčitou prověřit výpovědní lhůtu.

- **Termíny a postup při změně dodavatele elektřiny včetně registrace odběrných míst:**

V případě změny dodavatele u odběrného místa zákazníka nový dodavatel zajistí společně s provozovatelem distribuční soustavy, že odběrné místo zákazníka je registrováno v informačním systému operátora trhu a provozovatel distribuční soustavy k tomuto odběrnému místu zákazníka zasílá měřená data spotřeby elektřiny.

Nejdříve 4 měsíce před a nejpozději v 10.00 hodin desátého pracovního dne před datem, od kterého se má dodávka uskutečnit, podává nový dodavatel u operátora trhu žádost o změnu dodavatele.

- **Termíny a postup při změně dodavatele plynu, včetně registrace odběrných míst:**

Žádost o standardní změnu dodavatele plynu doručuje dodavatel plynu operátorovi trhu nejpozději do 10:00:00 hodin pracovního dne předcházejícího pracovnímu dni nejbližšího možného zahájení dodávek plynu sjednaným s provozovatelem distribuční soustavy.

▪ **Změny v odběrných místech**

V průběhu plnění dodávek může dojít v odběrných místech k různým změnám, které se řeší individuálně prostřednictvím dodavatele, i když se jedná o technické změny.

Zejména:

- ✓ ukončení odběru s odebráním měřidla (elektroměr, plynoměr),
- ✓ přepis odběrného místa na jiný subjekt,
- ✓ změna distribuční sazby elektřiny (tarifu), nebo změna charakteru odběru u plynu, které vždy podléhají posouzení distributora,
- ✓ změna velikosti hl. jističe, nebo výrazná změna spotřeby plynu, které vždy podléhají posouzení distributora.

8. Lokální distribuční soustavy jako specifický způsob řešení provozu energetiky areálů služeb a výroby ve městech a obcích a ve společnostech jimi zřizovaných

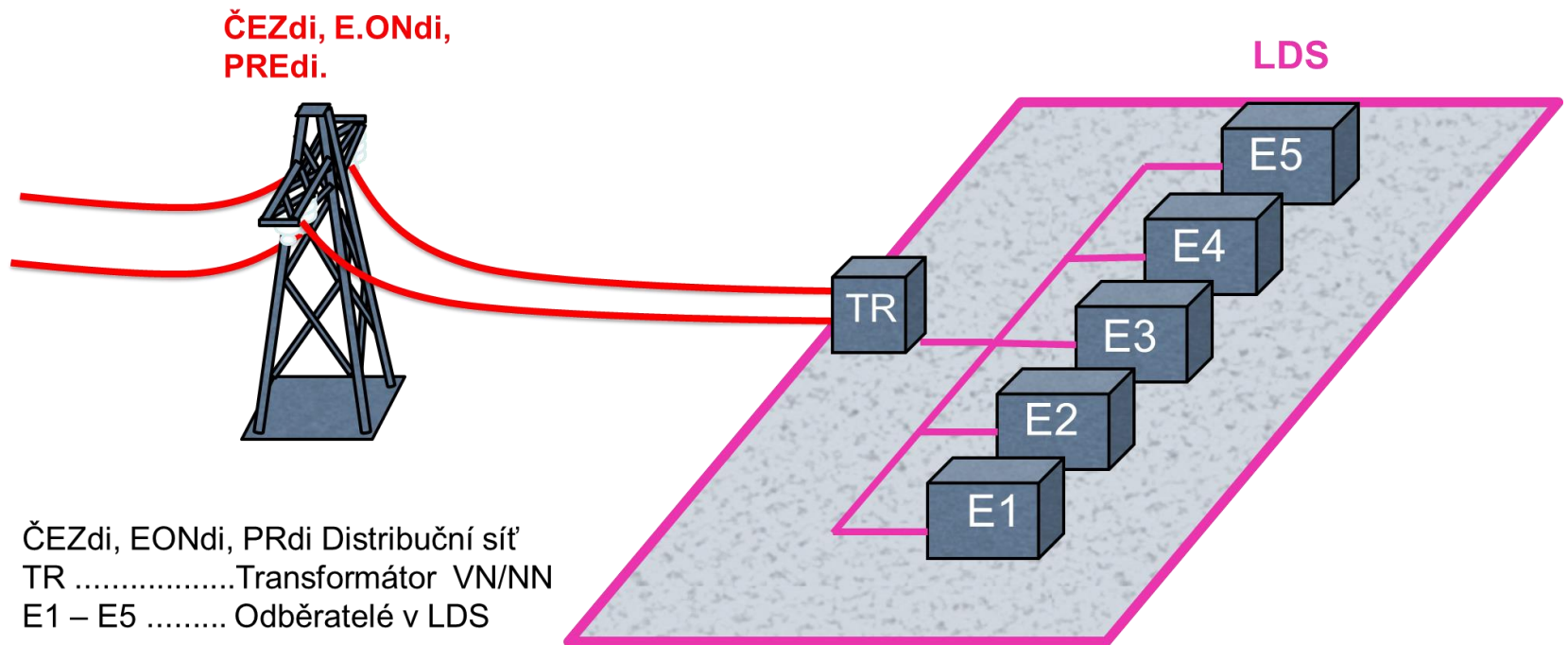
Lokální distribuční soustava je energetická síť, která je ohraničena uzavřenou lokalitou.

V prostředí „veřejné správy“ se se může jednat o areály technických služeb, průmyslové areály či administrativní budovy. V těchto objektech je umístěno více odběratelů, např.:

- ✓ nájemní plochy v areálech technických služeb,
- ✓ pronajaté kanceláře, či celá patra kanceláří v administrativních budovách,
- ✓ výrobní haly v průmyslových areálech.

- **Popis lokální distribuční soustavy (LDS)**
- ✓ LDS je napájena z vysokého napětí ze sítě regionálních distributorů (ČEZdi, E.ONdi, PRedi)
- ✓ Zákazníci LDS jsou odběratelé, kteří odebírají elektřinu zpravidla ze strany nízkého napětí uvnitř lokální distribuční soustavy. Tvoří samostatná odběrná místa.
- ✓ Poplatky za distribuci elektřiny jsou rozdílné na straně vysokého napětí (vstup do LDS) a nízkého napětí (zákazníci). **Diferenciál těchto plateb je výnosem provozovatele LDS.**
- ✓ Zákazníci si mohou volit svého dodavatele silové elektřiny na volném trhu, ale platby za distribuci jsou hrazeny provozovateli LDS (tato možnost je velice vítána zejména ze strany zákazníků s řetězcovou strukturou).
- **Čím větší je počet odběratelů a vyšší spotřeba el. energie v LDS, tím více se zvyšuje rozdíl mezi poplatky vybranými od odběratelů v LDS a poplatky zaplacenými za odběr energie regionálnímu distributorovi. Rozdíl těchto poplatků tvoří výnos v LDS.**

■ **Schéma lokální distribuční soustavy (LDS)**

▪ **Zřízení a provozování LDS**

Podmínkou zřízení LDS je získání **licence** na distribuci elektrické energie v rámci vymezeného území LDS

- ✓ Pro získání licence je potřeba splnit určité administrativní náležitosti
- Celý proces zřízení LDS a veškeré administrativní úkony zajistíme.

▪ **Provozování LDS spočívá především v:**

- ✓ dodávce el. energie odběratelům
- ✓ zpracování odečtů
- ✓ fakturace odběratelům
- ✓ údržbě technologie (transformátory, kabely, rozvodny apod.)

▪ **Provozování a dodávky elektřiny do LDS se řídí zákonnými předpisy**

- Veškerou agendu s provozováním LDS zajistíme.

Děkujeme za pozornost.

Ing. Jaroslav Rybák
Bc. Vladimír Bouzek

EnEng s.r.o.
info@eneng.cz
www.eneng.cz
tel: 602 491 751
602 277 012